

Motion till riksdagen 2006/07:U257

av **Hans Linde m.fl. (v)**

Ockupationen av Irak

1 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att alla de ekonomiska avtal som ingicks under den första tiden under ockupationen då landet leddes av det s.k. Styrande rådet ska upphävas.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att Sverige i FN och andra internationella forum kräver att USA-koalitionen så länge den fortsätter med sin illegala ockupation av Irak följer de konventioner som finns när det gäller behandlingen av befolkningen i Irak.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att Sverige kraftfullt bör protestera mot USA:s användning av DU-vapen och i FN verka för att USA upphör att använda vit fosfor och DU-vapen i sin krigföring.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att Sverige ska verka för att USA-koalitionen lämnar Irak.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att Sverige i FN bör verka för att FN, när ett tillbakadragande av USA-koalitionens trupper sker, bör sända observatörer till Irak.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att Sverige ska verka för att en eventuell FN-styrka till Irak efter ockupationen bör bestå av FN-soldater från de länder som ej ingått i USA-koalitionen, eftersom dessa stater misskrediterat sig själva.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att Sverige bör avbryta sin krigsmaterielexport till länder som för ett folkrättsvidrigt krig och bryter mot mänskliga rättigheter i Irak.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att Sverige bör återta sitt erkännande av regeringen i Bagdad, men väl inrätta ett representationskontor i Erbil med vissa konsulära uppgifter för att underlätta vistelsen för de svenskar som reser till norra Irak/irakiska Kurdistan.

Fel! Okänt namn på

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige bör verka för att det i FN:s uppgifter och i uppgifterna för den interimistiska regering som tillträder efter ockupationen måste ingå att kvinnors rättigheter särskilt uppmärksammas och människorättsorganisationer ges möjlighet att samarbeta med irakiska kvinnoorganisationer.

2 Förspelet till USA-koalitionens ockupation av Irak

Efter Saddam Husseins folkrättsvidriga annektering av Kuwait och det därpå följande Gulfkriget genomdrev USA och Storbritannien i FN:s säkerhetsråd att Irak skulle utsättas för en omfattande ekonomisk blockad. Denna blockad drabbade inte Saddam Husseins regim utan den irakiska befolkningen. Förutom blockaden genomförde USA och Storbritannien efter kriget bombningar av Irak. Dessa riktade sig inte enbart mot militära mål utan drabbade i stor utsträckning landets infrastruktur. Flera anläggningar nödvändiga för folkförsörjningen slogs ut. Blockaden och bombningarna kostade 2 miljoner människors livet.

Den del av Iraks befolkning som under denna tid kunde uppleva en form av relativ trygghet i Irak var den del av befolkningen som lidit svårast under Saddam Husseins regim – kurderna i irakiska Kurdistan. USA upprättade en flygförbudszon som förhindrade Saddam Hussein att angripa denna del av landet. I irakiska Kurdistan, där de båda partierna PUK och KDP inte bara kämpat mot Saddam Hussein utan även kämpat mot varandra, inleddes en process av försoning och sammanhållning. Man inrättade en gemensam regional regering och man började långsamt skapa en gemensam förvaltning i området i stället för de områden som de båda partierna var för sig administrerat.

Efter den 11 september 2001 började Bushadministrationen falskeligen påstå att Irak innehade massförstörelsevapen samt upprättat förbindelser med terrororganisationen al-Qaida, och sedan gick USA till angrepp mot Irak. Den irakiska armén slogs ut och upplöstes. Ett styrande råd tillsattes och ersattes med en interimregering. Saddam Hussein togs efter en tid tillfångas. President Bush utropade sig som segrare i kriget.

3 Förhållandena under ockupationen

USA-koalitionen förmådde inte skapa någon säkerhet i landet. Det första man gjorde var i stället att säkra oljebolag och andra företag, privatisera dem och bjuda ut dem till amerikanska eller allierade länders företag. Befolkningens säkerhet var en andrahandsfråga.

Fel! Okänt namn på

Vänsterpartiet menar att alla de ekonomiska avtal som ingicks under den första tiden under ockupationen då landet leddes av det s.k. Styrande rådet skall upphävas.

Detta vill vi att riksdagen skall ge regeringen till känna.

USA hade försökt att rättfärdiga sitt angrepp på Irak med hänvisning till Saddam Husseins många brott mot de mänskliga rättigheterna – förbrytelser som USA självt tidigare gett sitt tysta medgivande till som exempelvis massmorden 1988 på kurderna i Halabja och andra städer – men började självt att begå samma brott i Abu Ghreib-fängelset och på andra platser. Det finns flera fångelser av Abu Ghreib-typ. Kränkningarna har visat sig vara organiserade, planerade och systematiska.

Av detta följer att Sverige i FN och andra internationella forum kräver att koalitionen så länge den fortsätter med sin illegala ockupation av Irak följer de konventioner som finns när det gäller behandlingen av befolkningen i Irak.

Detta vill vi att riksdagen skall ge regeringen till känna.

Situationen i Irak har under USA:s ockupation successivt försämrats. Antalet dödsoffer under den tid som ockupationen pågått uppskattades i september 2006 av Iraq Body Count Database till mellan 44 000 och 49 000. Andra forskare vid det ansedda Johns Hopkins-universitetet och Al Mustansiriya-universitetet har använt sig av andra metoder än Iraq Body Count Database och har kommit fram till att antalet dödsoffer uppgår till mellan 462 000 och 794 000 irakier. Denna rapport presenterades i tidskriften Lancet, som är mycket noga med vad den publicerar. President Bush avfärdade detta med att den metod som forskarna använt sig av för beräkning av antalet döda var mycket otillförlitlig. Sanningen är den att den under 25 år använts i en rad situationer liknande den i Irak och befunnits mycket tillförlitlig. Det är en av de vanligaste, mest vedertagna och tillförlitligaste statistiska beräkningsmetoderna man har när det gäller situationer som den i Irak.

USA har i sin krigföring i Irak använt klusterbomber, brandbomber med vit fosfor och projektiler med utarmat uran (DU Depleted Uranium). Eftersom DU-vapen är både radioaktiva och kemiskt giftiga kan de definitivt hänföras till kategorin massförstörelsevapen. De bryter därmed mot alla konventioners regler och intentioner för "tillåtna" vapen, dvs. de fortsätter att skada när kriget är över, de åstadkommer skador långt bort från krigsskådeplatsen, de har djupgående effekter på miljön, de orsakar skador på människor under flera generationer och griper in i alla levande organismers arvs massa.

Sverige bör kraftfullt protestera mot USA:s användning av DU-vapen och verka för att USA upphör att använda vit fosfor och DU-vapen i sin krigföring. Sverige bör inte heller på något sätt medverka i tillverkning och spridning av radioaktiva vapen. Detta vill vi att riksdagen skall ge regeringen till känna.

Det är uppenbart att den politik som USA förde först under Iraks krig mot Iran, då man stödde Saddam Hussein, den ekonomiska blockad några år senare som tvingades fram i FN gentemot Saddam Hussein samt det krig och den ockupation som USA-koalitionen genomfört från början till slut inte varit annat än katastrofala. Får man tro Johns Hopkins-universitet så bär USA och västvärlden med USA i spetsen ansvaret för mellan 2,5 till 3 miljoner döda

Fel! Okänt namn på

och ännu fler om man räknar in vad Iraks krig mot Iran kostade i människoliv.

Enligt New York Times har attackerna på ockupationsstyrkorna bara vuxit i omfattning. Antalet månatliga attacker har ökat från 100 i maj 2003 till 4 500 i juli 2006. New York Times har rapporterat att av de 1 666 bomber som sprängdes i Irak i juli i år riktade sig 70 % mot ockupationsmakten, 20 % mot de irakiska säkerhetsstyrkorna och 10 % drabbade civila.

De val som genomförts i Irak efter Saddam Husseins fall och under ockupationen var långt ifrån demokratiska. De ägde rum under kaotiska förhållanden. Vissa partier var förbjudna och valfusket var utbrett. Den regering som i dag sitter vid makten i Bagdad har ringa eller ingen legitimitet. Den skulle inte vara möjlig utan USA-koalitionens närvaro.

FN:s generalsekreterare Kofi Annan har förklarat att USA-koalitionens krig i Irak stred mot internationell lag. Får man tro New York Times finns det all anledning att förhålla sig kritisk till den rapportering i svenska medier som framställer alla bombdåd som terroristdåd.

I konsekvensens namn och enligt internationell lag bör Sverige verka för att USA-koalitionen lämnar Irak.

Detta vill vi att riksdagen skall ge regeringen till känna.

Under ett tillbakadragande av USA-koalitionens trupper måste FN sända observatörer till Irak. Det måste bli FN:s uppgift att skapa fred och säkerhet för den irakiska befolkningen. Detta vill vi att riksdagen skall ge regeringen till känna.

I en FN-styrka bör FN undvika att sända FN-soldater från de länder som ingått i USA-koalitionen eftersom dessa misskrediterat sig själva. Detta vill vi att riksdagen skall ge regeringen till känna.

4 Sverige och krigsmaterielexporten till ockupationsmakterna

Det är särskilt plågsamt att i dag se att den svenska krigsmaterielexporten försiggår helt obehindrat och som om ingenting har hänt i Irak. USA och dess allierade har begått ett folkrättsbrott av grövsta slag i vars spår följt omfattande och grova brott mot de mänskliga rättigheterna – de rättigheter som ockupanterna sade sig vilja försvara.

Enligt de riktlinjer som gäller för svensk krigsmaterielexport skall ingen export av krigsmateriel ske till krigförande stater eller till stater som begår omfattande och grova brott mot de mänskliga rättigheterna. Likafullt fortsätter den svenska krigsmaterielexporten som om så inte var fallet.

Det finns en gummiparagraf i de svenska riktlinjerna som dock gör det möjligt att smita ifrån allt annat som sägs i riktlinjerna. Där står att krigsmateriel kan exporteras om det ligger i linje i med Sveriges nationella intressen. Sveriges nationella intressen är överordnade allt annat som sägs. Men ligger

det verkligen i Sveriges nationella intressen att vi exporterar krigsmateriel till stater som begår folkrättsbrott och brott mot mänskliga intressen?

Sverige bör avbryta sin krigsmaterielexport till länder som för ett folkrättsvidrigt krig och bryter mot mänskliga rättigheter i Irak. Detta vill vi att riksdagen skall ge regeringen till känna.

5 Utvecklingen i norra Irak/irakiska Kurdistan

Norra Irak/irakiska Kurdistan har som vi beskrivit ovan genomgått en annan utveckling. Flygförbudszonerna gav upphov till att den kurdiska befolkningen fick något drägligare villkor än under Saddam. All kraft gick inte åt till att försvara sig mot diktatorn i söder.

Människorättsorganisationer vittnar om brott mot mänskliga rättigheter som begås även i den del som styrs av de kurdiska partierna PUK och KDP. I staden Erbil i norra Irak/irakiska Kurdistan hängdes elva män den 21 september. Detta var de första avrättningarna i norra Irak/irakiska Kurdistan sedan 1992. Männerna anklagades för att ha varit medlemmar i den väpnade gruppen Ansar al-Islam och de dömdes till döden i mars 2005. Det finns inga uppgifter om de fick en rättvis rättegång.

Kurderna i norra Irak/irakiska Kurdistan har som Vänsterpartiet ser det rätt till nationellt självbestämmande. Nationellt självbestämmande kan förverkligas på olika sätt. Det kan ske genom att man skapar en egen stat, men det kan också ske genom att man ingår i en federation och med regionalt självstyre inom en statsbildning som omfattar flera regioner. Hur detta regionala självstyre inom statsbildningen i fråga konkret skall utformas blir sedan en förhandlingsfråga mellan de olika delarna inom den federation som skapas. Vilken väg kurderna i norra Irak/irakiska Kurdistan väljer är kurdernas egen sak. Kurderna i norra Irak/irakiska Kurdistan har hittills valt och krävt att få ingå i en federation med övriga Irak. Detta krav har Vänsterpartiet stött under en lång följd av år och anslutit sig till långt innan koalitionen inledde sitt krig i Irak.

För att förverkliga sin nationella självbestämmanderätt utnyttjade kurderna i norra Irak/irakiska Kurdistan de omständigheter som följde av Gulfkriget. Därefter har USA givit kurderna sitt stöd både under den tid som Saddam satt vid makten och sedermera även under ockupationen.

USA har gett sitt stöd utifrån sina egna ekonomiska och maktpolitiska intressen. Kurderna har tagit emot USA:s stöd utifrån sina intressen och politiska utgångspunkter. Israel har likaså givit kurderna ett visst stöd utifrån samma egensinniga utgångspunkter som USA. Det är ett stöd som temporärt och i flera sammanhang fungerat positivt ur kurdernas synvinkel som t.ex. när det gäller flygförbudszonerna. Som en del av en långsiktig strategi kan dock ett stöd från det hållet äventyra det kurdiska folkets möjligheter att förverk-

Fel! Okänt namn på

liga sin strävan till nationellt självbestämmande i norra Irak/irakiska Kurdistan.

Detta innebär att den dag USA av någon anledning finner att det inte längre ligger i USA:s ekonomiska och maktpolitiska intresse kommer USA med stor sannolikhet att skära ned sitt stöd till kurderna i norra Irak/irakiska Kurdistan, varpå kurderna måste lita till egna eller andra krafter än USA, om sådana finns, för att värna om sin nationella självbestämmanderätt.

Det är därför ingen hjälp till kurdernas strävanden till självbestämmande att legitimera ockupationen av Irak. På längre sikt kan man inte införa demokrati och skapa varaktig stabilitet om man tror sig kunna införa folkstyre och upprätta diplomatiska förbindelser med vapenmakt.

6 Sverige och det regionala självstyret i norra Irak/irakiska Kurdistan

Under den tid som norra Irak/irakiska Kurdistan utvecklat sitt regionala självstyre har det blivit möjligt för många kurder som drivits i exil att resa hem antingen för att återvända eller för att besöka sitt hemland. Många av dem har levt länge i exil, så länge att de förvärvat medborgarskap i det land där de levt i exil. I dag är det många kurder som blivit svenska medborgare och som kommer från norra Irak/irakiska Kurdistan. I dag underlättas dessa resor av att det finns en fungerande flygplats i Erbil. Man behöver inte längre ta den besvärliga vägen genom Turkiet och Syrien.

De kurder som reser från Sverige till Erbil är inte bara kurdiska medborgare. De är också svenska medborgare och har samma rätt till service, stöd och säkerhet när de är utomlands som alla andra svenskar när dessa reser till andra delar av världen. Därför har Vänsterpartiet krävt redan 2004, alltså redan före ockupationen, att Sverige skulle upprätta ett representationskontor med vissa konsulära uppgifter, som skulle ge svenskar av kurdisk etnicitet service, stöd och säkerhet när de besöker sitt ursprungsland.

Att kalla det representationskontor och inte ett regelrätt konsulat är rimligt med tanke på att Sverige inte bör erkänna den nuvarande irakiska regeringen, eftersom den bör betraktas som illegitim. Andra har haft representationskontor i Sverige, såsom exempelvis FNL. Detta representationskontor fanns i Stockholm, trots att Sverige fortfarande erkände den sydvietnamesiska regeringen. På samma sätt har Taiwan länge haft ett representationskontor i Sverige trots att Sverige endast erkänner Folkrepubliken Kina. Det torde därför vara rimligt att Sverige har ett representationskontor i Erbil.

Sverige bör följaktligen återta sitt erkännande av regeringen i Bagdad, men väl inrätta ett representationskontor i Erbil med vissa konsulära uppgifter för att underlätta vistelsen för de svenskar som reser till Norra Irak/irakiska Kurdistan. Detta vill vi att riksdagen skall ge regeringen till känna.

7 Förtrycket av kvinnorna under ockupationen

Situationen för Iraks kvinnor har försämrats på ett fruktansvärt sätt under ockupationen. Tidigare var Iraks kvinnor de mest jämställda i hela Mellanöstern. I dag utsätts kvinnor för alla typer av våld och tortyr. Kvinnor och flickor hålls inlåsta i sina hem på grund av familjens rädsla för kidnappning och våldtäkt. Kvinnor förnekas sina mänskliga rättigheter. De berövas sin rätt till sjukvård, utbildning och arbete. Kvinnorna i Irak hade tidigare höga poster inom rättsväsendet, sjukvården och även politiken. I den offentliga sektorn var 40 % av dem som arbetade där kvinnor. De hade lika löner som männen. Utbildning och hälsovård var gratis på alla nivåer. I dag saknar enligt Women International 57 % av kvinnorna tillfredsställande hälsovård. Dödligheten bland barnaföderskor har tredubblats mellan 1989 och 2002. I dag är Iraks infrastruktur förstörd till följd av USA:s bombningar före och under Irakkriget. Den offentliga sektorn, där så många kvinnor arbetade, existerar inte längre. Arbetslösheten bland kvinnor överstiger i dag 70 %. Situationen är svårast för barnen. I dag dör omkring 200 barn per dag av undernäring, vilket påverkar särskilt kvinnorna vars psykiska hälsa försämras.

I FN:s uppgifter och i uppgifterna för den interimistiska regering som tillträder efter ockupationen måste det ingå att kvinnors rättigheter särskilt uppmärksammas och människorättsorganisationer ges möjlighet att samarbeta med irakiska kvinnoorganisationer. Detta vill vi att riksdagen skall ge regeringen till känna.

Stockholm den 30 oktober 2006

Hans Linde (v)

Marianne Berg (v)

Kalle Larsson (v)

Pernilla Zethraeus (v)

Jacob Johnson (v)

Lena Olsson (v)

Alice Åström (v)